

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา ในสถาบันราชภัฏตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ในด้านวิชาการ การสอน การวัดผลและประเมินผล การศึกษาค้นคว้า การบริการและปฏิบัติหน้าที่พิเศษ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษาค้นคว้าข้อมูล

เพื่อเป็นพื้นฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราวิชาการ บทความ ผลงานวิจัย ภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา เช่น สมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา สมรรถภาพของครูที่ดีโดยทั่วไป หลักสูตรศิลปศึกษา การเรียนการสอนศิลปศึกษา รวมทั้งข้อมูลจากสภาสถาบันราชภัฏ รวบรวมมาเป็นแนวทางในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร อาจารย์ศิลปศึกษาและนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ในสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนวิชาเอกศิลปศึกษา ในปีการศึกษา 2538 จำนวน 13 แห่ง ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ มหาสารคาม เลย อุตรดิตถ์ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ รำไพพรรณี กาญจนบุรี หมู่บ้านจอมบึง สงขลา ประกอบไปด้วย

1. ผู้บริหาร ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชา จำนวน 39 คน
2. อาจารย์ศิลปศึกษา ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานการสอนอยู่ในภาควิชาศิลปะ จำนวน 50 คน
3. นักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา ได้แก่ ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่วิชาเอกศิลปศึกษา ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 จำนวน 301 คน

รวมประชากรที่จะนำมาใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 390 คน โดยมีรายละเอียด จำแนกเป็น
จังหวัด ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำแนกเป็นจังหวัด

จังหวัด	จำนวนประชากร			รวม
	ผู้บริหาร	อาจารย์	นักศึกษา	
เชียงราย ✓	3	1	24	28
เชียงใหม่ ✓	3	9	25	37
เพชรบูรณ์ ✓	3	2	30	35
มหาสารคาม ✗	3	2	15	20
เลย ✗	3	4	28	35
อุดรธานี ✗	3	6	26	35
นครราชสีมา ✗	3	6	25	34
บุรีรัมย์ ✗	3	4	29	36
สุรินทร์ ✗	3	3	22	28
★ จำไพพรรณี	3	4	14	21
★ กาญจนบุรี	3	2	12	17
★ หมู่บ้านจอมบึง	3	2	9	14
สงขลา	3	5	42	50
รวม	39	50	301	390

(กรมการฝึกหัดครู, 2537)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นมาเองจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ให้ครอบคลุมสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษาทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านการศึกษาค้นคว้า ด้านการบริการและปฏิบัติหน้าที่พิเศษ

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ สมรรถภาพที่คาดหวัง และสมรรถภาพที่เป็นจริง เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีจำนวน 66 ข้อ โดยมีจำนวนข้อคำถามในแต่ละด้านแสดงรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านวิชาการ จำนวน 11 ข้อ
2. ด้านการสอน จำนวน 12 ข้อ
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 11 ข้อ
4. ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 12 ข้อ
5. ด้านการศึกษาค้นคว้า จำนวน 10 ข้อ
6. ด้านการบริการและปฏิบัติหน้าที่พิเศษ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับสมรรถภาพที่คาดหวัง และสมรรถภาพที่เป็นจริงของอาจารย์ศิลปศึกษา ในสถาบันราชภัฏด้านวิชาการ การสอน การวัดผลและประเมินผล บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ การศึกษาค้นคว้า และการบริการและปฏิบัติหน้าที่พิเศษ เป็นแบบปลายเปิด (Open ended)

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แก้ไขและเสนอแนะเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา และความชัดเจนของภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) การใช้ภาษาและรูปแบบของคำถาม ซึ่งมีรายนามของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว มีคุณสมบัติ คือ ด้านวิชาการ เป็นนักวิชาการทางการศึกษาที่มีผลงานทางวิชาการ ด้านการบริหาร เป็นผู้บริหารหรือหัวหน้าภาควิชา และด้านศิลปศึกษาเป็น

อาจารย์ผู้สอนศิลปศึกษา ในสถาบันราชภัฏ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง ภายใต้อำนาจของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษาจริง คือ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนศิลปะ และนักศึกษาวิชาเอกออกแบบนิเทศศิลป์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 27 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (ประคอง กรรณสูตร, 2528) ได้ค่าประสิทธิของความเสี่ยงของแบบสอบถาม ด้านสมรรถภาพที่คาดหวังเท่ากับ 0.97 และค่าสัมประสิทธิ์ของความเสี่ยงของแบบสอบถาม ด้านสมรรถภาพที่เป็นจริงเท่ากับ 0.95

6. นำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มประชากรจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอหนังสือรับรองขอความร่วมมือไปยังอธิการบดีสถาบันราชภัฏ

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ ไปยังอธิการบดีสถาบันราชภัฏ ในการเก็บข้อมูลของผู้บริหาร อาจารย์ศิลปศึกษา และนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษาและรับแบบสอบถามโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ และบางส่วนของข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม ให้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ศิลปศึกษา และนักศึกษาวิชาเอกศิลปศึกษา เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3. จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 390 ฉบับ ได้รับคืนทั้งสิ้น 366 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.84 ซึ่งจำแนกตามกลุ่มประชากรได้ดังนี้

3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำนวนทั้งสิ้น 39 ฉบับ ได้รับคืน 39 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ศิลปศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 50 ฉบับ ได้รับคืน 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 301 ฉบับ ได้รับคืน 277 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.02

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิชาการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. ตอนที่1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยนำมาแจกแจงความถี่ของคำตอบ แล้ววิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ
2. ตอนที่2 ข้อมูลแบบเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ ศิลปศึกษาตามที่คาดหวังและตามที่เป็นจริง มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนโดยกำหนด ค่าคะแนน 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert scale) ดังนี้
3. ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติม แบบปลายเปิด (Open ended) นำมาสรุปโดยเรียงตามลำดับความถี่

สมรรถภาพที่คาดหวัง

ควรมีมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
ควรมีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
ควรมีปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ควรมีน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
ควรมีน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

สมรรถภาพที่เป็นจริง

มีมากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มีมาก	มีค่าเท่ากับ	4
มีปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
มีน้อย	มีค่าเท่ากับ	2
มีน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

นำค่าคะแนนตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มาหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

สมรรถภาพที่คาดหวัง

4.50 - 5.00	มีค่าเท่ากับ	ควรมีมากที่สุด
3.50 - 4.49	มีค่าเท่ากับ	ควรมีมาก
2.50 - 3.49	มีค่าเท่ากับ	ควรมีปานกลาง
1.50 - 2.49	มีค่าเท่ากับ	ควรมีน้อย
1.00 - 1.49	มีค่าเท่ากับ	ควรมีน้อยที่สุด

สมรรถภาพที่เป็นจริง

4.50 - 5.00	มีค่าเท่ากับ	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มีค่าเท่ากับ	มาก
2.50 - 3.49	มีค่าเท่ากับ	ปานกลาง
1.50 - 2.49	มีค่าเท่ากับ	น้อย
1.00 - 1.49	มีค่าเท่ากับ	น้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาเอกศิลปศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษาตามที่คาดหวังและตามที่เป็นจริง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

5. ทดสอบความแตกต่างการรับรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา ตามที่คาดหวังและตามที่เป็นจริง เป็นรายคู่ ภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยการทดสอบค่า F ตามวิธีการของ scheffé ตามสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้คือ

สมมติฐานของการวิจัย

1. สมรรถภาพที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เป็นจริงของอาจารย์ศิลปศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. สมรรถภาพที่คาดหวังของอาจารย์ศิลปศึกษาระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. สมรรถภาพที่เป็นจริงของอาจารย์ศิลปศึกษาระหว่างการรับรู้ของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาสรุปและนำเสนอ ดังนี้คือ
 นำเสนอข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรูปตารางประกอบความเรียง
 นำเสนอข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษาที่เป็นแบบ
 สอบถามประมาณค่า ในรูปของตารางประกอบความเรียง
 นำเสนอข้อมูลแบบเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในรูปความเรียง
 ตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาความเที่ยงของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - coefficient)

ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

n = จำนวนข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

ใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบ} \times 100}{\text{จำนวนประชากร}}$$

3. ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา

ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum FX}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

$\sum FX$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนประชากร

4. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของ
อาจารย์ศิลปศึกษา

ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum FX^2}{N} - \left(\frac{\sum FX}{N}\right)^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum FX$ = ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน

$\sum FX^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทั้ง N จำนวน

N = จำนวนประชากร

5. วิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษา ตามการรับรู้ของ
ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of
Variance)

ใช้สูตร

$$F = \frac{MSa}{MSw}$$

F = ค่าที่ใช้พิจารณา

MSa = ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MSw = ความแปรปรวนภายในกลุ่ม หรือความแปรปรวนคลาดเคลื่อน

6. ทดสอบความแตกต่างการรับรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์ศิลปศึกษาของ
ประชากรแต่ละกลุ่มเป็นรายคู่ ภายหลังจากวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยการทดสอบ
ค่า F ตามวิธีการของเซฟเฟ

ใช้สูตร

$$F = \frac{(M1 - M2)}{MSW \left[\frac{1}{n1} + \frac{1}{n2} \right] (k-1)}$$

F = ค่าที่ใช้พิจารณา

MSw = ความแปรปรวนภายในกลุ่มที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน

M1, M2 = ค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มที่ต้องการที่นำมาทดสอบความแตกต่าง

n1, n2 = จำนวนประชากรของสองกลุ่มที่นำมาทดสอบ

k = จำนวนกลุ่มทั้งหมดที่นำมาทดสอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย